

BÀN THÊM VỀ KỸ THUẬT PHÂN LOẠI NỢ BẰNG XẾP HẠNG TÍN DỤNG NỘI BỘ TRONG CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

ThS. Nguyễn Trung Hiếu
Trưởng ĐH Ngân hàng TP.HCM

Tóm tắt: Phương pháp phân loại nợ trong ngân hàng thương mại Việt Nam (NHTM) nói riêng và các tổ chức tín dụng nói chung đang được thực hiện theo phương pháp định tính hoặc phương pháp định lượng. Trong đó, phương pháp định tính được Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) đặt thành yêu cầu trong quy định pháp luật. Từ yêu cầu này, việc phân loại nợ dựa trên xếp hạng tín dụng (XHTD) nội bộ được nhiều NHTM nghiên cứu và áp dụng, tuy nhiên kỹ thuật thực hiện còn một số vướng mắc. Bài viết này bàn về kỹ thuật xếp hạng theo chu kỳ và xếp hạng theo thời điểm, thông tin sử dụng trong phân loại nợ, kỹ thuật xếp hạng khách hàng và xếp hạng giao dịch, kỹ thuật so sánh đối chiếu về kết quả xếp hạng khách hàng và phân loại nợ. Điều này sẽ giúp bổ sung thêm các quan điểm về kỹ thuật phân loại nợ trong thực tế NHTM hiện nay.

Từ khóa: Phân loại nợ, xếp hạng tín dụng, hệ thống xếp hạng tín dụng nội bộ, rủi ro tín dụng.

Đặt vấn đề

Việc bàn luận về phân loại nợ (nợ được hiểu là các tài sản có theo Thông tư 02/2013/TT-NHNN ngày 21/01/2013) trong hệ thống NHTM đã được nghiên cứu trong thời gian vừa qua như Vũ Văn Thực (2012) cho rằng nợ xấu gia tăng trong thời gian qua tại các tổ chức tín dụng có nguyên nhân của việc chưa thực hiện nghiêm túc phân loại nợ và trích lập dự phòng theo quy định của NHNN. Đinh Thị Thanh Vân (2012) thực hiện so sánh các cách phân loại nợ của một số quốc gia và quy định của Việt Nam hiện tại đã đưa ra nhận định: để hướng tới sự thống nhất với các tiêu chuẩn quốc tế, thuận lợi cho việc giám sát và so sánh nợ xấu thì các NHTM cần áp dụng phân loại nợ theo Điều 7, Quyết định 493/2005/QĐ-NHNN ngày 22/4/2005 của NHNN (QĐ493). Trần Chí Chinh (2012) phân tích quy trình quản trị rủi ro được thực hiện qua ba bước: nhận diện rủi ro, đo lường rủi ro và kiểm soát hoặc tài trợ rủi ro. Tuy nhiên phân loại nợ trong ngân hàng đang tập trung cho lập dự phòng - khi tổn thất đã phát sinh, vì thế cần áp dụng phương pháp phân loại nợ có khả năng cảnh báo sớm rủi ro tín dụng.

Việc phân loại nợ khác nhau giữa các NHTM đương nhiên kết quả về nợ xấu sẽ không thể giống nhau chứ chưa nói đến việc không phù hợp với tính chất rủi ro của khách hàng. Vì không có số liệu phù hợp nên điều này cũng dẫn đến việc dự báo rủi ro hay đưa ra quyết định xử lý nợ xấu không kịp thời và chuẩn xác. Vì vậy, việc liên tục nghiên cứu cải tiến kỹ thuật phân loại nợ của ngân hàng nói chung và phân loại nợ dựa trên XHTD (Thuật ngữ “credit rating” dịch sát nghĩa là xếp hạng tín nhiệm, tuy nhiên tại Việt Nam thuật ngữ này thường được sử dụng trong ngân hàng và trong các văn bản là xếp hạng tín dụng với hàm ý đánh giá mức độ tín nhiệm để ra quyết định cung cấp tín dụng) nói riêng là điều cần thiết.

Bàn thêm về kỹ thuật phân loại nợ dựa trên XHTD nội bộ của các NHTM hiện nay

Phân loại nợ theo phương pháp định lượng hay định tính là phù hợp?

Theo World Bank (2002) phân loại nợ là một quá trình ngân hàng xem xét danh mục cấp tín dụng của mình và phân chia các khoản nợ